
Scris de PetruRomosan pe 29 decembrie 2019, 12:00

Comertul de arta in 2019 (2)

Asa cum aratam deja in articolul anterior („Piata de arta in 2019”), casa de licitatii Artmark domina autoritar, copios comertul de arta din Romania. In anul 2019, vanzarile declarate ale Artmark (vezi site-ul oficial) se ridica la aproximativ 10 260 000 de euro. Cea mai mare parte din aceasta suma a fost realizata din vanzarea de pictura din secolul al XIX-lea (Th. Aman, N. Grigorescu, Ion Andreescu, Stefan Luchian etc.), interbelica (Th. Pallady, Gh. Petrascu, N. Tonitza, Camil Ressu, Stefan Popescu, N. Darascu, Iosif Iser, Ion Theodorescu-Sion, Francisc Sirato, Arthur Verona, Octav Bancila etc.) si din pictura contemporana si, mai nou, sculptura din a doua jumatate a secolului XX. Restul s-a obtinut din vanzarea de ceasuri, bijuterii, vinuri si alte produse de lux.

Dincolo de marile licitatii, cateva pe an, cu cifre impresionante pentru Romania, cel mai mare merit al Artmark este sustinerea constanta a artei contemporane – pictura, sculptura, obiecte decorative – prin cele cateva vanzari realizate in principal cu efortul Ioanei Ciocoiu. Destui artisti in viata au, gratie licitatilor Artmark, niste cote solide sau macar schite de cote. Cel mai bine vandut artist in 2019 este Stefan Caltia, dar si cotele lui Horia Bernea, Georgeta Naparus, Constantin Piliuta, Geta Bratescu au fost confirmate cu brio, fara sa-l mai socotim aici pe Adrian Ghenie, care e ***hors concours***. Remarcabila este si sustinerea casei de licitatii pentru sculptura contemporana si recenta.

In toamna lui 2018, Artmark surprindea piata cu inca un record : 340 000 de euro pentru ***Tarancuta cu basma alba*** de N. Grigorescu (pe o estimare de 50-90 000 de euro), un ulei pe panza, 43,5 x 29 cm, semnat, din fosta colectie Lazar Munteanu. In 2019, Artmark vinde un N. Tonitza, ***Lectia*** (1920-1924), ulei pe carton, 60 x 49,5 cm, la 190 000 de euro si un alt Tonitza, ***Maternitate***, ulei pe carton, 40 x 30 cm, la 170 000 de euro. Cel mai bine vandut artist contemporan din acest an, cum spuneam deja, a fost Stefan Caltia cu ***Clovn cu coroana*** (2004), ulei pe panza, 70 x 63 cm, la 20 000 de euro (pe o estimare de 5-8 000 de euro). O alta lucrare de Stefan Caltia, ***Sat*** (1991), ulei pe panza, 97 x 97 cm, a atins in licitatatie 17 000 de euro. Tot in 2019, alte lucrari de Caltia s-au vandut la 14 000, 12 000, 9 000 de euro etc. Horia Bernea are in continuare o cota sustinuta : ***Gradina*** (1994), ulei pe panza, 110,5 x 143,5 cm, a fost adjudecat la 26 000 de euro (pe o estimare de 20-35 000 de euro).

Nici o galerie din Romania nu se poate lauda cu cifre comparabile sau macar apropiate. Nici macar deja faimoasa Plan B de la Cluj, care se ocupa si de interesele lui Adrian Ghenie – la cei 40 de ani ai sai, cel mai scump artist roman din toate timpurile dupa Constantin Brancusi si care a depasit deja preturile obtinute pentru Victor Brauner. Plan B, condusa de Mihai Pop, promoveaza si alti artisti contemporani si recenti : Ioana Batranu, Alexandra Croitoru, Miklós Onucsán, Belu-Simion Fainaru, Mihut Boscu Kafchin, Iulia Nistor, Cristian Rusu, Cristi Pogacean, Gheorghe Ilea, Navid Nuur, Achraf Touloub, Victor Man, Gabriela Varga, Serban Savu, Ciprian Muresan, dar si Horia Damian, Octav Grigorescu sau Mihai Olos. Bineinteles, si multi altii. Plan B nu a comunicat cifre si nici nu e clar daca si cat realizeaza vanzari in Romania sau doar aduna marfa „romaneasca” pentru pietele externe.

Un deja celebru negustor de arta american de origine romana, avand galeria principală in Los Angeles (din 2006), Mihai Nicodim, si-a deschis o filiala si la Bucuresti, in fostul Combinat al Fondului Plastic (Str. Baiculesti nr. 29). Artistii lui Nicodim – pe langa Adrian Ghenie, Ciprian Muresan si Serban Savu, deja mentionati – sunt Cristian Raduta, Razvan Boar, Daniela Palimariu, Ecaterina Vrana (decedata, din nefericire, chiar in 2019, la numai 49 de ani) si destui altii. Nici in ceea ce priveste Galeria Nicodim nu avem cifre si statistici ale vanzarilor din acest an. Mihai Nicodim s-a facut cunoscut si apreciat pentru efortul sau de a sustine tineri artisti romani in Occident si in special in SUA.

Casa de licitatii Historic, deschisa in 2019, a realizat pe ultimele sase luni ale anului, din opt licitatii, aproximativ 415 000 de euro. Reamintim ca Historic este specializata in carte veche, carte rara, autografe, documente vechi si de valoare. Casa Vikart, specializata in arta contemporana, pentru prima ei licitatatie organizata spre sfarsitul acestui an, a anuntat o cifra realizata de 89 250 de euro, cu o rata de adjudecare de 47,27 %, cu cateva varfuri, printre care un Felix Aftene, **Adoratia**, din 2011, acril pe panza, 100 x 100 cm, vandut la 4 600 de euro, si, din nou, Stefan Caltia, **Casa cu pasare**, din 1998, ulei pe panza, 60 x 60 cm, adjudecat la 10 500 de euro. Casa de licitatii Alis nu si-a anuntat inca rezultatele pe 2019.

Sa nu uitam ca si la Cluj Galeria Quadro organizeaza importante licitatii, mai ales cu artiști maghiari din toate generatiile, dar nu numai. In licitatiiile galeriei sunt prezentati si artiști romani din Transilvania si din Vechiul Regat. La ultima sa licitatatie, in aceasta iarna, Quadro a reusit cateva recorduri, iar unele lucrari au fost achizitionate de doua muzeze din Ardeal, muzeze cu management performant. Astfel, Aurel Popp (1879-1960), cu tabloul **Notre-Dame**, ulei pe panza, 110 x 131 cm, Paris, 1912, a fost licitat pana la 16 000 de euro. Lucrarea lui Thorma János (1870-1937) intitulata **Femeie in rochie japoneza**, din anii '20, 70 x 80 cm, ulei pe panza, a atins si ea 16 000 de euro. Tabloul lui Jándi Dávid (1893-1944), **Rapirea femeilor**, ulei pe panza, 100,5 x 121 cm, s-a vandut la 25 000 de euro. In aceeasi licitatatie, un Horia Bernea, **Hrana** (1982), ulei pe panza, 31,5 x 31,5 cm, a fost adjudecat la 5 000 de euro. In Bucuresti se gasesc in continuare multe picturi ale artistilor maghiari importanți, de regula neglijate de negustori si de colecționari.

In 2014, Emil Ene (care s-a ocupat indeaproape de opera lui Paul Gherasim si, probabil, va intocmi pana la urma si un catalog stiintific), Monica Andronic si Claudia Ene, fiica lui Emil Ene, au deschis frumoasa Galerie Romana din Piata Romana. Galeria a organizat expozitii ale membrilor Grupului Prolog : Paul Gherasim, Horea Pastina, Valentin Scarlatescu, Mihai Sarbulescu, Constantin Flondor, Matei Lazarescu, Christian Paraschiv etc. In ultima vreme, galeria condusa de Emil Ene si Monica Andronic a vernisat cateva expozitii consacrate unor

familii de artisti : familia Ion, Ruxandra, Maria Grigorescu si Adela Petrescu, familia Ion si Ariana Nicodim, Dragos Morarescu si Irina Codreanu.

Galeria Dorobanti din Str. Tudor Stefan nr. 13, condusa de Genia Petreanu (absolventa de ASE) si Marilena Dumitrescu (absolventa de filologie), este, incepand din 1997, continuatoarea Galeriei Etalon (deschisa in 17 decembrie 1990 in cladirea Mario Plaza), de peste drum, tinuta de aceleasi doamne. Cu discretie si profesionalism, cele doua asociate au fost, probabil, cei mai importanti negustori de pictura interbelica si, in general, de pictura romaneasca de dupa Revolutie. Un alt fel de a face revolutie – e vorba, bineintele, de o revolutie capitalista si democratica, una civilizationala. in 2020, Galeria Dorobanti va sarbatori 30 de ani de functionare neintrerupta, un record al tranzitiei caracterizata de instabilitate cronica.

Din 2016, Valeriu si Daniela Vochita au o galerie la aceeasi adresa (Str. Tudor Stefan nr. 13), dar la un alt etaj, din Dorobanti, un fel de „cartier latin” al Bucurestiului de azi, si sunt specializati in Art Nouveau-Art Deco si in arta romaneasca din interbelic si din secolul al XIX-lea. Valeriu Vochita are si o experienta completa de negustor de arta la un foarte bun nivel la Bruxelles de mai bine de 12 ani.

Anticariat Unu nu e doar cel mai mare si mai profesionist loc in care se negociaza carti de toate felurile, ci e si o galerie care propune lucrari ale micilor maestri romani, sculpturi de valoare, icoane si piese de arta decorativa sau colectionabile utilitare de larg interes. Cele mai interesante cataloage stiintifice, cataloage de expozitii, retrospective, de grup sau personale pot fi gasite in primul rand la Anticariat Unu din Str. Academiei nr. 4-6. Lipsa de preocupare a caselor de licitatii pentru materialul documentar al artelor, pentru cataloagele de expozitie rare e cel putin stranie. Absenta sau rarefiera cataloagelor noi se explica si astfel. Sindromul „generatie spontanee”, foarte probabil de provenienta comunista, nu pare inca depasit. Astazi se vorbeste despre o adevarata patologie neomarxista agravata, una a lipsei radacinilor, a probelor, a trecutului.

Galerii care au adesea oferte atragatoare mai pot fi vizitate si in Hanul cu Tei, fiecare cu specificul ei : Stelian si Mihaela Raluca Mihalache, Mihai Oprisan si Julieta Bojana, Ligia Radulescu, Ioana Tomescu, Lucretia Craciun (Galeria Nemtoi), Nicolae Iamandi, Lucia Varlan, Elena Grigorescu. Alte galerii care merita sa fie vazute se afla pe Strada Buzesti (Nicolae Ancan, Victor Gaita si altii) si pe Strada Maria Rosetti (Doru Mihalache). O galerie importanta, somptuoasa, cu o oferta extinsa s-a deschis pe Strada Polona si este condusa de foarte tanarul Alexandru Radulescu.

Ne propunem sa stam de vorba cu cat mai multi dintre actorii pietei de arta si, in masura posibilului, sa aducem colectionarilor si pasionatilor cat mai multe informatii utile. Cele cateva galerii de arta contemporana din Cluj (altele decat Plan B), Timisoara, Iasi si magazinele de antichitati din toate orasele tarii merita si ele sa fie urmarite indeaproape.

ADRESA: <http://crct.ro/nvsV>